

- g) brez pravice z obdelanih njiv odrezavati, odtrgavati žitno klasje, stročje ali kakoršno koli rastlinje, potem kositi, žeti ali muliti travo ob potih ali po mejnih obróbnih na polji;
- h) brez pravice pobirati ali izkopavati kosti, krpe (cunje) ali gnojila po vrtilih ali njivah, po travnikih ali pašnikih, in brez pravice kopati prst, pesek, prod, kamenje, ter tudi listje grabiti in pobirati zrelo ali nezrelo sadje (otínke) na tujej zemlji;
- i) brez pravice odkladati ali metati kamenje, gramos (šuto), črepinje, nesnago ali plevél na tujo zemljo ali na poti;
- k) brez pravice rabiti tuje senice, kozlece, poljske kočé ali na polji ostavljeno orodje ter tudi to orodje skrivati, raznašati ali kaziti;
- l) zlovoljno prevračati ali raztresati tujo prst na kupih ali gnoj v gomilah, žito v kôpah, nástil v skladih, senó, slamo ali pridelke v kôpah, ostrnicah, stogih ali kozlecéh, ter tudi okvarjati na polji stoječe tuje priprave, v katerih se suši klaja ali pridelki;
- m) samovlastno požigati močvirje, ki ima sušek (šoto) v sebi. (Dal. prih.)

Znanstvene stvari.

Zapisnik

razgovora Ljubljanskih odbornikov Matice slov.

6. februarija 1875. leta.

Ker je bil čas prekratek, da bi se bila mogla sklicati odborova skupščina, je povabil 6. dne t. m. prvosednikov namestnik, gosp. Peter Kozler, Ljubljanske odbornike v dogovor, in zbrali so se gospodje: dr. Jan. Bleiweis, Marn, Pleteršnik, Fr. Sovan, dr. Strbenec, Šolar, Tomšič, Tušek, Vavrú, Vilhar, dr. Zupanec in Žakelj.

Gosp. podpredsednik odpre skupščino s sledečim po priliki govorom: Nemila osoda nam je v kratkem vzela zopet dva neprecenljiva moža, dr. E. H. Costo in dr. Leona Vončina. Dr. Costa je bil več let za Matico tako delaven, da ga bode težko težko pogrešala, kakor bode v marsikaterem drugem oziru nedomestljiv. Z zlatimi črkami ostane zaznamovano njegovo slavno ime v zgodovini mile naše domovine in vsega slovenskega naroda. Trudil, delal, govoril in trpel je mož na znanstvenem, političnem in narodnem polji. Kličimo toraj pokojnemu prijatelju v spomin: naj v miru počiva! (Odborniki iz sedežev vstavši pritrdijo.) Tudi dr. L. Vončina je stal v prvi vrsti rodoljubov; tudi zguba njegova nam je zelo britka. Naj blagi mož v miru počiva! (Odborniki isto tako vskliknejo.) — V prihodnjem „letopisu“ pa naj popiše „Matica“ delovanje obéh pokojnih mož. Kar se pa še posebej tiče ranjkega prvosednika dr. E. Coste, opomnim, da je baron Wurzbach, predsednik kmetijske družbe, v poslednji seji te družbe svetoval, naj se mu napravi dostojen nagrobni spominek ter da se povabi tudi „Matica“, da se temu pridruži. Obljubil sem mu, da, ker v tako kratkem času ni mogoče sklicati vsega odbora, povabim le Ljubljanske odbornike, da se posvetovajo o tem predlogu. Prosim toraj, to zadevo v razpravo vzeti.

Dr. Bleiweis se v odborovem imenu zahvaluje podpredsedniku, da je s tako gorko besedo se spomnil umrlih. Res — je rekel — žalostni so nam časi! Matica je še mlado društvo; a koliko mož je izgubila, ki so jej kot predsedniki ali podpredsedniki na čelu stali;

umrli so jej: dr. Toman, Kos, baron Anton Zojs, dr. Vončina in dr. Costa; poleg njih pa še tajnik prof. Lézar. Pač nobeno narodno društvo nima take britke zgodovine. Naj bi v prihodnje srečnejša bila! — Nasvetovani spominek za umrlega predsednika dr. Costo je tako važna stvar, da ni dvombe, da se bo „Matica“ v ta namen gotovo pridružila s svojimi močmi kmetijski družbi. Ali stvar se ne more mahoma skleniti, zato predlagam, naj se danes izvoli odsek, ki naj prevdarja, kako naj bi se stvar izvršila.

Danes itak sklepati ne moremo, ker niso vsi odborniki pričujoči. Ko odsek prevdara napravo spominka, naj poroča vsemu odboru Matičnemu v končni veljavni sklep; — v ta odsek naj se izbere pet odbornikov. — Ta predlog je bil po kratkem razgovorjanju soglasno sprejet, in v odsek so bili izvoljeni: dr. Bleiweis, P. Kozler, Marn, Vilhar, dr. Zupanec. Odsek se je koj konstituiral ter si za prvosednika izvolil gospoda Petra Kozlerja.

Ko se je konečno še določil 10. dan marca meseca za prihodnjo odborovo skupščino, je bilo seje konec.

Slovstvene stvari.

Nekoliko vrstic o slovenskem besednem redu.

Ponovljen, živo potreben opominj nekaterim pisateljem.

(Konec.)

Na jugoslovanskem, Slovincu edino priličnem stališču moramo res sprejeti gori navedeni 2 pravili in trdno držati se jih, a v vsem drugem ostati pri naravskem besednem redu, kakoršen je bil od nekdanj naveden, in kakoršnega slišimo tudi v narodu.

Na to stran smemo dati naslednja navodila:

a) V trdilnih prostih ali jednovitih stavkih in — kjer gre za zložene stavke, — v trdilnih glavnih stavkih vprašaj svoje uho ter postavlja pomožni glagol in druge izmed gori omenjenih besed najraje pred glagol, včasih pa tudi za njim, samo da se z njimi ne začneja niti nadaljuje stavek. Torej: Prišel sem pod okence (ne: sem prišel), ali pa: Pod okence sem prišel (in zopet ne: pod okence prišel sem). V Londonu, Anglije glavnem mestu, živel je nekdanj (ne: je živel). Takrat sem ga spoznal (in ne: takrat spoznal sem ga).

b) V vseh stranskih stavkih (Nebensätze), ki se začnejo s: kar, kdor, kateri, ako, če, čim, da, dokler, kadar, kakor, kjer, ko, koder, doklej, ali s katerim koli drugim veznikom (— samo da so res stranski ali pritični stavki in ne glavni —), morajo te besedice stati precej za zaimkom ali veznikom in pred poglavitnim glagolom, ne za njim.

To je neprestopno pravilo, in kdor drugače piše, ne piše slovenski. Stavek: Bojim se, da čudil bi se mi ves svét (namesto: bojím se, da bi mi se čudil ves svét), napačen je tako, kakor nemški: ich leugne, dass bin ich gewesen dort.

In taka napačnost se mora pregnati iz slovenskih knjig, knjig, pravim — govoril itak ne bode nihče tako presiljeno!

Nove knjige.

* *Die Slovaken. Eine ethnografische Skizze von Franz v. Sasinek. Turec Sct. Martin.*

Narodopis vsacega slovanskega naroda nam je jako zanimiv, temveč pa naroda takega, čegar razmere so razmeram našega naroda zelo podobne. In tak je slovenski narod v Slovakiji na Ogerskem. Še posebno pa